

Heltai János Imre

Új hangok a tiszavasvári közéletben: dialógus az erőforrások jobb kihasználásáért

Szerkesztőségünk 2024. december 10-én [a Tiszavasvári Televízió által is közvetített](#) kerekasztal-beszélgetést szervezett *Tudjunk együtt élni!* címmel. Tarsoly Eszter meghívott vendégeket kérdezett megélhetésről, munkavállalásról és munkalehetőségekről. A beszélgetésen részt vettek: Balácsi Csilla, Tiszavasvári polgármestere; Makkai Jánosné önkormányzati képviselő, a Kornisné Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ vezetője; Kóka Anikó, a Tiszavasvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat vezetője; Szabó István, a Szentmihályi Ökoporta vezetője; Szabó Zoltán, a Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium igazgatója. Szerkesztőségünket egyik roma munkatársunk, Vadász Brigitta képviselte, aki háromgyermekes édesanya, gyülekezeti közösség-szervező, és végzettségét tekintve óvodai dajka. A beszélgetésben nem kizárólag a romák munkavállalási lehetőségeire koncentráltunk. Képet szerettünk volna kapni a helyi munkaadók nehézségeiről, a munkavállalást, tisztes megélhetést nehezítő problémákról, illetve a döntéshozók aktuális dilemmáiról és terveiről. Ebben az írásban négy olyan momentumot emelek ki, amelyek saját nézői perspektívámból fontosnak tűntek, vagy megragadták figyelmem.

1. Kulcskérdésnek tűnt, hogy teremthetők-e lehetőségek a részmunkaidős foglalkoztatásra. Ez elsősorban az alacsony iskolai végzettségű női munkavállalók számára jelentene perspektívát, hiszen a kisebb gyermekek nevelése mellett a napi nyolcórás, kötött munkaidő sokszor megoldhatatlan feladatok elé állítja az édesanyákat. Polgármester asszony kiemelte, hogy az önkormányzat, egyelőre kísérleti jelleggel, mintegy tucatnyi munkavállaló alkalmazásával egy géprongyokat gyártó üzemet tervez működtetni, ahol négy vagy hat órában is alkalmazhatók női munkavállalók. Úgy látja, ennek megvan a felvevőpiaca, így a termelés volumene és az alkalmazottak száma később növelhető. Makkai Jánosné elmondta, hogy szociális területen részmunkaidős foglalkoztatás leginkább a házi idősgondozás területén lenne elképzelhető, de ha jól értelmeztem szavait, ennek útja-módja még nem kijárt.
2. A fiatalok szakképzése nem feltétlen vezet stabil munkahely megszerzéséhez, és nem feltétlen teszi őket alkalmassá a tanult szakmában való elhelyezkedésre. Volt, aki arra hívta fel a figyelmet, hogy a roma fiatalok nem kapnak munkát szakképesítéssel sem. Volt, aki inkább úgy gondolkodott, hogy nem minden fiatal tud helytállni a munkaerőpiacon olyan módon, mint ahogy az idősebb generációk tagjai ezt tették. Van, aki a szakképzési struktúrák és a piaci igények közötti eltérésekre mutatott rá. Mindenesetre a tiszavasvári szakképzési intézmény szerteágazó módokon próbál szakképesítést vagy piacképes részképzést adni a fiatalok (és idősebbek) kezébe. Másrészt én is sok roma fiatalot ismerek, aki szakmát, képesítést szerzett, ugyanakkor nem szakmájában, hanem idénymunkában, segédmunkásként dolgozik. Ezek rendszerint nem folyamatos lehetőségek. Pedig a piac keresi az elvárásainak megfelelő fiatal szakmunkásokat.
3. Fel-felbukkant a beszélgetésben az az elképzelés, miszerint a tiszavasvári romák fokozottan felelősek egymásért: például biztatniuk kell egymást több tekintetben, figyelniük kell más roma emberek, családok cselekedeteire is. Jómagam ezzel az elképzeléssel nem értek egyet. Nehéz ez a kérdés. Egyrészt hányan fordítjuk el a fejünket, mert félünk szólni, beleavatkozni valamibe, vagy tényleg nem tudjuk, mit kellene tennünk. Másrészt az elmúlt években megtanultam, hogy a telep és környékének lakói nem egy homogén közösséget alkotnak, mint ahogy azt sokan gondolják. Roma

résztevőink mindig nehezményezik is, ha – ahogy ők mondják – „egy kalap alá vesszük” a romákat, azaz, ha egy olyan közösséget látunk vagy láttatunk, amelyben nincsenek társadalmi különbségek, és amelynek tagjai minden tekintetben és számon kérhető módon felelősek egymásért.

4. Roma részttevőink, Kóka Anikó és Vadász Brigitta képviselték a romák hangját a beszélgetésben. Ez engem örömmel töltött el. Kevés az ilyen beszélgetés, ahol úgy hallhatjuk vezetőket, más állampolgárokat, romákat és nem romákat, hogy dialógus kialakulására is van esély. A mi célunk éppen ez: támogatni a hangok sokféleségének előtérbe kerülését, hogy mindannyian a lehető legegyszerűbb módon férjünk hozzá azokhoz a lehetőségekhez, amelyeket hazánk kínál számunkra. Ez a nyelvi állampolgárság, a nyelvi részvétel lényege (Stroud, Christopher, 2015, *Linguistic Citizenship as Utopia*, *Multilingual Margins* 2015, 2(2): 20-37).